

jaaroverzicht

Monumentenzorg

2010

8

In 2010 was het Amersfoortse cultureel erfgoed opnieuw volop in beweging. Behalve restauraties en verbouwingen aan veel monumenten werd cultuurhistorie ook geïntegreerd in ruimtelijke projecten. Historische gegevens vormen een bron van inspiratie bij nieuwe ontwikkelingen. In dit overzicht vindt u een selectie uit de projecten die het afgelopen jaar door de afdeling RO/Monumentenzorg ter hand werden genomen.

1 PROJECTEN

Open Monumentendag

De 24^e editie van de Open Monumentendag stond in het teken van 'De smaak van de 19^e eeuw'. In Amersfoort werd onder andere aandacht besteed aan de ontwikkeling van de tuinarchitectuur uit die periode. Bureau Oldenburgers Historische Tuinen bracht daarvoor de geschiedenis van Park Randenbroek in beeld. In de speciaal voor de Open Monumentendag uitgebrachte pocket *'Amersfoort en de Smaak van de 19^{de} eeuw'* werd het onderzoeksresultaat gepubliceerd. Tijdens de open monumentendagen werden bovendien rondleidingen door het park gegeven. Ook op andere plekken in de stad werd letterlijk stilgestaan bij monumenten die in de 19^e eeuw zijn gebouwd. Muziek speelde opnieuw een belangrijke rol. Zowel de orgeltocht langs 19^e-eeuwse instrumenten, als de optredens in verschillende monumenten – in het kader van de Dag van de

Amateurkunst – werden goed bezocht. Ruim 15.000 bezoekers maakten van de gelegenheid gebruik de 44 opengestelde monumenten te bekijken.

Aanwijzing gemeentelijke monumenten

In 2010 sprak het college van burgemeester en wethouders het voornemen uit om drie panden op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen: de 17^e-eeuwse boerderij Hilhorst, het 17^e-eeuwse pandje Hellestraat 7 en de voormalige kantoorvilla Bilderdijklaan 1 uit 1949. Inmiddels zijn voor de laatste twee gebouwen de procedures afgerond, waardoor deze panden definitief aan de lijst zijn toegevoegd.

Samen Duurzaam

Door de gemeente Amersfoort zijn doelstellingen op het gebied van duurzaamheid geformuleerd. Onderdeel van dit project 'Samen Duurzaam'

vormt de campagne om huiseigenaren te stimuleren tot het energiezuinig maken van hun eigen woning.

Monumenten zijn gebouwen die bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Ze gaan soms al eeuwenlang mee als vertegenwoordigers van ons cultureel erfgoed. Monumenten zijn echter in veel gevallen niet duurzaam in milieutermen. Ze voldoen vaak niet aan de hedendaagse normen op het gebied van energiezuinig bouwen.

In veel gevallen is op dat gebied bij monumenten nog winst te behalen. Dit vraagt echter wel grote zorgvuldigheid en maatwerk. Het 'klakkeloos' na-isoleren van monumenten kan namelijk ook negatieve gevolgen hebben, zowel op technisch vlak [problemen m.b.t. de vochtuithouding en daarmee mogelijk verlies van historische (hout)constructies] als op esthetisch vlak, b.v. wanneer historische ramen met een mooie en verfijnde roedenverdeling worden vervangen door ramen met standaard isolatieglas.

Monumentenzorg heeft in de campagne 'Samen Duurzaam' aan de monumenteneigenaren en bewoners van beschermde stadsgezichten voorlichting gegeven over deze aspecten. Uitgangspunt bij ingrepen op het gebied van energiebesparing is dat deze niet ten koste mogen gaan van de monumentale waarden en het historisch stadsbeeld. Wanneer er plannen zijn om isolatiemaatregelen uit te voeren bij deze categorie gebouwen is het noodzakelijk om eerst advies in te winnen bij Monumentenzorg. Op die manier kan voor elk monumentaal object maatwerk worden geleverd.

2 ORGANISATIE

Personele mutaties

De vacature beleidsmedewerker Monumentenzorg werd met de komst van Astrid van der Laarse vervuld. Procedurele en financiële aspecten zijn belangrijke onderdelen van haar takenpakket,

waaronder de begeleiding van het plaatsen van panden op de gemeentelijke monumentenlijst.

Voorlichting

Om te komen tot een effectief monumentenbeleid is draagvlak erg belangrijk. Door middel van voorlichting, publicaties en lezingen probeert Monumentenzorg om bewoners en eigenaren te betrekken bij het waardevolle cultureel erfgoed in onze stad. Ook met vakgenoten uit andere steden worden uitgangspunten op dit gebied uitgewisseld. Zo verzorgde Monumentenzorg in 2010 lezingen en rondleidingen voor o.m. de gemeente Den Bosch, de universiteit van Bristol, het Nationaal Restauratiefonds, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het Duitse Arbeitskreis für Hausforschung.

3 RESTAURATIES EN VERBOUWPLANNEN

Het voortbestaan van de meeste historische gebouwen is alleen gewaarborgd als ze een goede, passende functie hebben. Dit betekent dat monumenten ook regelmatig aanpassingen behoeven voor een nieuwe gebruiker. Dat kan, maar vraagt natuurlijk zorgvuldigheid en maatwerk. Samen met de eigenaar of architect wordt door Monumentenzorg gezocht naar de mogelijkheid om nieuwe wensen in te passen met behoud van de aanwezige historische kwaliteiten. In sommige gevallen is een aanvullend bouwhistorisch onderzoek noodzakelijk om de waarden van te wijzigen onderdelen te bepalen.

Naast verbouwplannen zijn restauratie- en onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk om de Amersfoortse monumenten in goede conditie te houden. De gemeentelijke afdeling RO/Monumentenzorg adviseert en begeleidt de eigenaren daarbij m.b.t. de planvorming, uitvoering en mogelijke subsidies. Ook in 2010 zijn aan een groot aantal monumenten restauratie- of verbouwwerkzaamheden uitgevoerd.



Weergang met nieuwe trap, stadsmuur Sint Annastraat.

Vestingwerken

Stadsmuur Sint Annastraat

Zoals in de voorgaande jaargang is gemeld had het herstel van de stadsmuren langs de Sint Annastraat met name betrekking op de constructieve aspecten. De start van het werk lag in 2009 maar liep forse vertraging op door de lange winter van 2009-2010. Dankzij de metselaars van aannemer Heijmans kon het werk voor de volgende winter inviel worden opgeleverd. De restauratie bestond name uit het herstel van schade ontstaan door gronddruk vanuit de aarden wal, waardoor

delen van de muur waren scheefgezakt. Ook moest veel schade worden hersteld aan bakstenen die door vocht en vorst en de inmiddels verdwenen schadelijke beplanting waren verpulverd. Inmiddels heeft het unieke witte muurleeuwenbekje een plek gevonden op delen van de muur. Voor het herstel zijn de uitkomende bakstenen zoveel mogelijk hergebruikt en werden circa 35.000 stenen toegevoegd, gevormd en gebakken op dezelfde wijze als in de middeleeuwen. Dankzij een gehonoreerde subsidieaanvraag werd 70% van de kosten, in totaal zeven ton, door het rijk bijgedragen.



Monnikendam 'Christo'.

Monnikendam

In het voorjaar van 2010 is de restauratie van de twee torens van het vestingwerk Monnikendam ter hand genomen. De laatste grote restauratie aan de torens dateerde van medio jaren vijftig, waarbij onder andere het voegwerk en de leibedekking werden vervangen. In 2003 was de overkluizing over het water al hersteld en later werd onderaan tegen de muur het nieuwe restaurant, uiteraard met de naam Monnikendam, gehuisvest.

De restauratiewerkzaamheden werden na aanbesteding gegund aan de in Amersfoort gevestigde restauratieaannemer Van de Burgt & Strooij. Voor de uitvoering van de restauratie was het noodzakelijk dat rondom de torens een steiger verscheen, dat ter bescherming tegen weer en wind werd voorzien van steigerdoeken, waardoor het gebouw in deze periode op een kunstwerk van de beeldend kunstenaar Christo leek. Achter deze

schermen werd hard gewerkt om onder andere een deel van het voegwerk te vervangen en de leibedekkingen te herstellen. Gelijkzeitig werd het aangetaste kaphout hersteld. De windvanen werden hersteld en verguld en draaien nu weer met alle winden mee. Zoals inmiddels een gebruik op Open Monumentendag, werd ook hier een nieuwe bronzen informatieplaquette onthuld door wethouder Mirjam Barendrecht.

Woonhuizen en Boerderijen

Pieter Bothlaan 1

Dit herenhuis op de hoek van de Utrechtseweg en de Pieter Bothlaan werd in 1986 aangewezen als gemeentelijk monument. Enkele jaren geleden is de bouwkunst uit de periode tussen 1850 en 1940 ook door het rijk onder de loep genomen en werd het huis 'bevorderd' tot rijksmonument. Dit on-



Monnikendam, herstel koningsstijl.



Havik 37, balk met rankenschildering.

danks het feit dat het als kantoorpand behoorlijk in verval was geraakt in de afgelopen decennia.

Het herenhuis maakt onderdeel uit van een ensemble van villa's en stadswonhuizen. Het is gebouwd in 1909 naar ontwerp van de gebroeders Ruitenberg in de stijl van het Franse Neoclassicisme. De symmetrische voorgevel is vreemd genoeg niet gericht naar de hoofdas, de Utrechtseweg, maar naar de Pieter Bothlaan.

Eind 2009 is het huis aangekocht door Avobono b.v. om hierin enkele luxe zelfstandige kantoreenheden in te passen. Daarvoor werd het huis eerst grondig gerestaureerd. In de eerste helft van 2010 verdween het huis achter de steigers. Op het dak zijn enkele verstorende dakramen en dakkapellen verwijderd. Van de midden-

partij werden de armoedige dakshingles verwijderd en vervangen door de oorspronkelijke leibedekking. Ook de ornamenten, die het dak eerder bekroonden, zijn gereconstrueerd. De balkons kregen weer de oorspronkelijke balusters en hekwerken. Gevels, ramen, deuren en kozijnen zijn gerestaureerd en een algehele schilderbeurt vormde de kroon op het werk. Het monumentale pand heeft weer allure gekregen en is klaar voor een nieuwe toekomst met daarbij passende huurders.

Havik 37

De restauratie van het bijzondere pand Havik 37, waarover al eerder werd gepubliceerd, kon in 2010 worden afgerond. Eigenaar Stadsherstel vond

huurders voor de appartementen op de bovenverdieping. Op de benedenverdieping is een galerie geopend. Een deel van het middeleeuwse woonhuis en de 18^e-eeuwse stijkkamer in het achterhuis blijven daarmee ook voor het publiek zichtbaar.

Woonhuis park Randenbroek

Bij het plegen van het noodzakelijk onderhoud aan het woonhuis in park Randenbroek, Heiligenbergerweg 121, is de gelegenheid aangegrepen om het huisje in oude luister te herstellen. Door de tijd heen waren enkele karakteristieke elementen verdwenen, zoals de vensterluiken. Een geluk was

dat de bewoonster, mevrouw Van de Hoek, al enige jaren de restanten van het topgevel ornament had bewaard nadat het er eens afgewaaid was. Na enig puzzelwerk bleek het mogelijk om de ornamenten na te maken en terug te brengen. Door een gespecialiseerd voegbedrijf zijn de scheuren in het metselwerk hersteld en is het snijvoegwerk gerestaureerd.

Boerderij Sneul

Het afgelopen jaar is de restauratie gereed gekomen van de voormalige boerderij Sneul, gelegen aan de Rode Leeuw in de wijk Nieuwland. De



Woonhuis Park Randenbroek.



Boerderij Sneul na restauratie.

boerderij, een gemeentelijk monument, herinnert aan het oorspronkelijke agrarische verleden van de wijk. Boerderij de Sneul werd in 1891 ontworpen door de Amersfoortse architect Herman Kroes, die veel panden voor katholieke instellingen in Amersfoort op zijn naam heeft staan. De hoeve staat op een terp, vlak bij de plaats waar de middeleeuwse voorganger Snodele stond. De oorspronkelijke indeling van het pand, de binnenluiken en de voorgevel met baksteenversiering zijn goed bewaard gebleven. De detaillering van banden, sluitstenen en het geometrisch tegelpatroon geven de voorgevel een voornaam aanzien.

Willem Luitjen verwierf de boerderij en pakte de handschoen op aangaande herbestemming en restauratie. Het herbestemmen van een boerderij naar een woonhuis, in dit geval nog met atelier en kantoorruimte, levert altijd de nodige hoofdbreken en dilemma's op. Een boerderij is als agrarisch bedrijf functioneel ingericht waarbij in dit geval het stalgedeelte zich onder hetzelfde dak bevindt als het woongedeelte in het voorhuis. Het woonhuisgedeelte is in de regel goed aan te passen aan de eisen van de tijd met uiteraard behoud van de karakteristieken. Verbouw van het stalgedeelte (dat vaak meer dan twee derde van de boerderij beslaat) naar een nieuwe (woon)functie vraagt meer creativiteit. Enerzijds is de bouwreggeving van toepassing en anderzijds moeten deze regels uiteraard niet ten koste gaan van de monumentale aspecten. Voor het interieur geldt dat de kenmerkende constructie van gebinten gehandhaafd blijft en zo nodig wordt hersteld. De gebintconstructie vormt tenslotte de ruggengraat van de boerderij en vormt hiermee het voornaamste onderdeel. In geval van boerderij Sneul kon volstaan worden met herstel en aanvullen van

ontbrekende onderdelen, die in de loop der tijd door aanpassing in de bedrijfsvoering van de boerderij waren verdwenen. De adviseurs van de stichting Monumentenwacht waren betrokken bij de beoordeling van de boerderij. Ten gevolge van het nieuwe gebruik als atelier konden ook zaken als de hilt met slaap'kamer' voor de knecht bewaard en hersteld worden. Een punt dat voor Monumentenzorg een probleem kan vormen is de daglichttoetreding via dakramen in het dak. Hiervoor geldt de stelregel dat bescheidenheid in acht moet worden genomen, in het aantal, afmetingen en type. Op de markt zijn inmiddels dakramen verkrijgbaar die vrij acceptabel zijn in een monumentaal dak.

Het exterieur van de boerderij is teruggebracht is zijn oorspronkelijke vorm. Door de tijd heen waren hier elementen verdwenen zoals de karakteristieke halfronde bekroning in de daklijst boven de voorgevel. De kozijnen en ramen zijn vernieuwd en konden in dit geval worden voorzien van monumenten isolatieglas. Dat wil zeggen dat het beeld van de ramen gelijk blijft doordat het glas in de bestaande raamhoutmaten in te passen is. Het niet oorspronkelijke glas-in-lood in de bovenlichten is vervangen door blank glas. Achter de hardboardplaten op de voordeur bleek de oude klassiek vorm gegeven voordeur te schuilen op basis waarvan een nieuwe deur gereconstrueerd kon worden.

Ook aan veel andere woonhuismonumenten werden restauratie- en verbouwwerkzaamheden uitgevoerd, ondermeer aan Langestraat 56, Prinses Marielaan, Muurhuizen 17, 23, 29 en 177, Emmalaan 11, Kamp 10, Havik 23, Schaepmanlaan 6, Piersonlaan 10 en 15, Zuidsingel 22



Restauratie van de kapconstructie Sint Joriskerk.

Kerkelijke monumenten

Sint Joriskerk

In het najaar van 2009 kon, na een lange voorbereidingsperiode, worden gestart met de restauratie van de Sint Joriskerk. De historische kapcon-

structie, aangetast door de bonte knaagkever, is op ambachtelijke wijze hersteld. Eind 2010 kon de restauratie van de grote monumentale kappen worden afgerond. De aangetaste onderdelen en houtverbindingen zijn vervangen in Duits eikenhout.



De restauratieplannen voor de Sint Joriskerk zijn opgesteld door het Amersfoortse bureau Van Hoogevest Architecten. Aansluitend aan de werkzaamheden in de kap werd gestart met de restauratie van het zuidportaal en de gewelven.

Dankzij de bereidwillige medewerking van kerk, architect en aannemersbedrijf Den Hoed, hebben inmiddels vele belangstellenden de restauratiewerkzaamheden kunnen bezoeken. Ook vanuit de vakwereld was er veel belangstelling voor deze ambachtelijke restauratie. Ondermeer de Stichting vakgroep Restauratie (de branchevereniging van restauratiebedrijven) en de Nederlandse Vereniging van Monumentenzorgers brachten in 2010 een restauratiebezoek aan de kerk.

Ook aan veel andere kerkgebouwen werden herstelwerkzaamheden uitgevoerd, vaak op basis van een onderhoudsplan dat ervoor zorgt dat de noodzakelijke werkzaamheden en daarmee ook de kosten kunnen worden gespreid. Monumentensubsidies zijn daarbij een stimulans, echter voor veel kerken vormt het onderhoud aan de gebouwen een zware financiële belasting.

Sint Ansfriiduskerk

De Sint Ansfriiduskerk in de Jacob Catslaan startte in 2010 met de restauratie van de ruimte onder het koor. Door het niveauverschil in het terrein bevindt zich onder het koor een volledige benedenverdieping. Ooit woonde hier zelfs de pastoor van de kerk, toen de pastorie naast de kerk nog niet gereed was. Daarna kreeg de ruimte diverse functies, voor o.m. scouting en opslag. Door contacten met de Stichting Kinderopvang Amersfoort kon voor de toekomst een goede functie worden gevonden voor deze ruimte in de vorm van een kleinschalig kinderdagverblijf. Deze nieuwe buurtfunctie bleek goed inpasbaar en draagt bij aan een betere exploitatie van het kerkgebouw.

Behalve het interieur werden ook de gevels en vensters hersteld.

Nieuwe Kerk, Leusderweg

De Nieuwe Kerk kreeg in 2010 een grote opknopbeurt. Het kerkgebouw in de stijl van de Amsterdamse School werd in 1924 gerealiseerd naar plannen van architectenbureau Van Hoogevest. De huidige generatie Van Hoogevest maakte de herstelplannen. In de kerk is opnieuw een houten vloer aangebracht. Het banken- en verlichtingsplan werd aangepast. Er vonden diverse aanvullende onderhoudswerkzaamheden plaats en een kleine verbouwing. Ten behoeve van de rouw- en trouwdiensten werden twee dubbele deuren ingepast in het voorportaal, die rechtstreeks toegang geven tot de kerkruijnte. Een frisse en goed bruikbare kerkruijnte is het resultaat.

Elleboogkerk

In het vorige jaarboek werd vermeld dat de herbouw van de door brand verwoeste Elleboogkerk naar verwachting in het najaar van 2010 zou starten. De bezuinigingsopdracht waarvoor de gemeente Amersfoort in deze periode werd gesteld, zorgde echter voor vertraging.

Hoewel de plannen gereed waren voor aanbesteding, werd door het gemeentebestuur besloten om pas op de plaats te maken. Er werd nagedacht over een mogelijk vertrek van het Armando-museum uit Amersfoort naar een andere locatie en een mogelijk nieuwe functie voor de kerk.

Hopelijk zal 2011 uitkomst bieden voor de toekomst van het noodlijdende en beeldbepalende kerkgebouw.

Pastorie Sint Martinuskerk, Hoogland

Mede door een dalend aantal kerkgangers ontstond er de noodzaak om enkele katholieke parochies samen te voegen. De pastorie bij de Sint Martinuskerk in Hoogland bleek daarbij de meest aangewezen locatie voor het onderbrengen van de administratieve taken en vergaderruimten. Maar naast renovatie van het bestaande gebouw



Moderne invulling van de ontvangstruimte; pastorie van de Sint Martinuskerk.



was er behoefte aan meer ruimte. Dit werd gevonden in de voormalige binnenplaats. Het neogotische gebouw heeft een carré-vormige plattegrond waardoor de pastorie oorspronkelijk een binnenplaats heeft gekend. Deze binnenplaats was echter door de tijd heen dichtgebouwd met ondermeer een keuken. De binnenplaats bleek in het

ontwerp van het architectenbureau van Renselaar zeer geschikt als ontvangstruimte waaromheen de verblijfsruimten in de oude pastorie kon worden gecreëerd. Gekozen is voor een eigentijdse invulling die weliswaar contrasteert met het monument maar bijdraagt aan de totale kwaliteit van de pastorie.



Tegelvloer Sint Martinuskerk.



Renovatie en verbouwing Sint Martinuskerk.



Tegelvloer Sint Martinuskerk.



Nederlands-hervormde Kerk Hoogland.

De Inham

De hervormde gemeente De Inham in Hoogland werd in 2010 eveneens onder handen genomen. Het dak is gerenoveerd waarbij de panlatten zijn vervangen en de handvorm Oude Hollandse dakpannen weer zijn teruggeplaatst. De karakteristieke en zeldzame gietijzeren goten konden dankzij de inspanningen van de kerkbeheerder gerestaureerd worden. Gietijzeren goten zijn op zich duurzaam, maar zijn gevoelig voor breuk. Herstel hiervan is geen sinecure, waardoor in het verleden dergelijke goten vaak werden vervangen door zinken goten. Gelukkig konden de gietijzeren goten bij de Inham worden behouden en gerestaureerd.

Daarnaast zijn de glas-in-lood ramen uitgenomen om verlood te worden. Dat wil zeggen dat de ruitjes worden gescheiden van het loodnet om teruggeplaatst te worden in een nieuw steviger loodprofiel.

Joodse Begraafplaats, Bloemendalsestraat

Enkele jaren geleden werd door de gemeente Amersfoort het plantsoen ter hoogte van de Bloemendalsestraat hersteld en opnieuw ingericht. Op de plek van de voormalige Bloemendalsebuitenpoort bevindt zich het restant van een oud bastion. Aan de westzijde van dit voormalige bolwerk is al sinds 1700 een Joodse begraafplaats aanwezig,



Onthulling van de plaquette Joodse begraafplaats Bloemendalsestraat.

thans een bijzonder schilderachtige plek in de stad. Bij archeologisch onderzoek voorafgaand aan de werkzaamheden in het plantsoen, werd door de stadsarcheologen ontdekt dat de nog oudere begraafplaats aan de oostzijde, die vanaf circa 1670 toebehoorde aan de eerste Sefardische joden in Amersfoort, nog altijd in de grond aanwezig is.

Deze herontdekte begraafplaats is vervolgens zorgvuldig ingepast in de plannen voor het plantsoen. De teruggevonden graven zijn daarbij ongemoeid gelaten en een bij de opgraving gevonden grafzerk is op deze plek aangebracht. De begraafplaats heeft daarbij de naam 'Al mee menoechof' gekregen, wat 'Langs rustig water' betekent. Om het verhaal van deze plek in de stad vast te leggen en ook voor bezoekers en voorbijgangers te verduidelijken, werd op 6 september 2010 bij de begraafplaats een kleine bronzen plaquette ont-huld door opperrabbin J.S. Jacobs samen met wethouder mevrouw M. Barendregt.

Algemene Begraafplaats, Soesterweg

Tegenover de Joodse Begraafplaats aan de Soesterweg ligt de wat minder bekende Algemene Begraafplaats. Hier worden sinds de opening van begraafplaats Rusthof in 1935 alleen nog bijzettingen bij bestaande graven uitgevoerd. Ook deze begraafplaats inclusief het poortgebouw hebben de status van rijksmonument. Het oorspronkelijke ontwerp van de aanleg, van de hand van de architect Hartog Heys van Zouteveen, is nog grotendeels intact. De herstelwerkzaamheden, die dit jaar worden afgerond, betroffen met name het opschonen van bomen die het einde van hun levensduur hadden bereikt. Deze zijn vervangen door bomen passend bij de begraafplaats, zoals de eik en de treurbeuk. Door verwaarlozing van de graven zelf was er een vervallen indruk van de begraafplaats ontstaan. De graven zijn met eenvoudige middelen hersteld en met name aan het

hoofdpad in orde gebracht. Tevens zijn asbesthoudende platen verwijderd.

Het beeld wordt gecompleteerd met nieuwe stijlvolle banken en een nieuwe waterpomp aan het hoofdpad.

Industrieel erfgoed

Het vakgebied Monumentenzorg blijft in beweging. Ook nieuwe categorieën gebouwen worden onder de loep genomen, zoals bijvoorbeeld het industrieel erfgoed. Waardevolle industriële gebouwen uit het verleden kunnen identiteit geven aan bepaalde plekken in de stad, zoals bijvoorbeeld langs de oevers van de Eem. Wanneer bij nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden enkele -voormalige- industriële objecten worden ingepast, blijft de ontwikkelingsgeschiedenis van de stad hierin afleesbaar.

Een goed voorbeeld vormt het terrein van de Wagenwerkplaats achter het station. Dankzij de inspanningen van de Stichting Siesta, werd het belang van dit gebied onder de aandacht gebracht en kon een deel van de gebouwen door het rijk worden aangewezen als monument. Inmiddels zijn voor diverse gebouwen nieuwe bestemmingen gevonden.

Verensmederij

De restauratie van de Verensmederij kon in 2010 worden afgerond. Naar plannen van architectenbureau Van Zwieten werd het casco hersteld, waarbij ook de oorspronkelijke markante schoorstenen zijn teruggebracht. In het interieur werden op eigentijdse wijze voorzieningen ingepast ten behoeve van een nieuwe functie.

Burgemeester van Vliet-Kuiper vierde hier haar afscheidsreceptie, waarna Xynix Opera haar deuren opende in het fraaie voormalige industriegebouw.

Wielendraaijerij

Ook het gebouw van de voormalige wielendraaijerij werd hersteld, verbouwd en geschikt gemaakt voor gebruik door de Cliniclowns.

De NS, als eigenaar van het gebied, heeft een masterplan ontwikkeld voor de totale invulling van het gebied, met inpassing van de industriële objecten hierin.

Gemaal Zeldert

Aan het einde van de Wijde Wetering, vlak bij de Eem in Hoogland-West bevindt zich het gemaal Zeldert. Het karakteristieke bakstenen gebouwtje dateert uit 1886. De techniek rond het gemaal werd al enkele decennia geleden gemoderniseerd. Het gebouwtje herinnert nog aan het oude pomp-gemaal maar doet ook in de huidige situatie nog dienst. Door het waterschap Vallei & Eem werd eind 2010 gestart met grondige herstelwerkzaamheden, met aandacht voor de authentieke details in gevels en dakconstructie.

Stoneystuw

De Stoneystuw is een industrieel monument op een zeer beeldbepalende plek in Amersfoort, aan de rand van het beschermd stadsgezicht binnenstad, naast de Koppelpoort en het toekomstige Eemplein. Voor veel bewoners en bezoekers vormt het de entree tot de historische binnenstad en ook voor reizigers die Amersfoort per trein passeren is de stuw zichtbaar. De stuw werd gebouwd in 1909.

Helaas zijn aan het eind van de jaren tachtig karakteristieke onderdelen van de stuw verdwenen, zoals de as met raderen en tandwielen aan de bovenzijde.

In nauw overleg met het Waterschap Vallei & Eem is contact gezocht met het bureau B.A.T. (Bureau aangepaste technologie), één van de weinige bedrijven in Nederland dat gespecialiseerd is in de restauratie van dergelijke waterbouwkundige industriële monumenten.

Er zijn plannen ontwikkeld om de stuw weer in ere te herstellen en de ontbrekende delen aan te vullen in gietijzer.

Door het Bouwfonds Cultuurfonds is eind 2009 (in het kader van 'Amersfoort 750') een subsidie van 25.000 euro toegekend voor dit project.

In 2011 zal het worden gerealiseerd waarmee het beeld van de historische stuw op deze markante plek weer wordt gecompleteerd.

Overige monumenten

Boterbeurs, Hof

Door de Amersfoortse gemeenteraad was al langer de wens geuit om meer openbare toiletten in de binnenstad te realiseren. In 2010 kon onder de Boterbeurs op de Hof een mindervalidentoilet worden ingepast. Qua vormgeving werd aangesloten bij de traditionele houten onderbouw die al onder de overkapping van de monumentale Boterbeurs aanwezig was.



Boterbeurs, Hof.